

Wpływy międzyjęzykowe w przetwarzaniu rodzaju gramatycznego języka trzeciego w czasie rzeczywistym

1. Cel projektu

Kiedy nabywamy język w dorosłym życiu, często możemy zaobserwować wpływ języka ojczystego w różnych obszarach. Nie mamy jednak wglądu w interakcje między językami, które zachodzą podczas automatycznych, podświadomych procesów, takich jak recepcja czy produkcja językowa. Obecnie istnieje wiele badań nad przetwarzaniem języka u osób dwujęzycznych. W dalszym ciągu natomiast niewiele wiemy o tym, co dzieje się w umyśle trójjęzycznym.

Niniejszy projekt ma na celu zbadanie wpływu języka ojczystego oraz języka drugiego na przetwarzanie rodzaju gramatycznego w języku trzecim na zaawansowanym etapie rozwoju na przykładzie Polaków uczących się języka szwedzkiego, którzy posiadają już znajomość języka niemieckiego lub angielskiego. Język szwedzki istotnie różni się od pozostałych języków w odniesieniu do rodzaju gramatycznego. Wyróżnia on mianowicie dwie kategorie, tj. rodzaj nijaki (*neutrum*) i rodzaj wspólny (*utrum*), natomiast języki polski i niemiecki klasyfikują rzeczowniki według trzech rodzajów gramatycznych, tj. męskiego, żeńskiego i nijakiego. W opozycji znajduje się język angielski, który nie posiada rodzaju gramatycznego.

W związku z tym głównym celem projektu jest odpowiedź na pytanie, który język, pierwszy czy drugi, stanowi główne źródło wpływów podczas przetwarzania języka trzeciego. Kolejnym zadaniem jest określenie relacji między zmieniającym się poziomem kompetencji językowej a kierunkiem i siłą wpływów międzyjęzykowych. Projekt ma ponadto na celu identyfikację innych czynników językowych i pozajęzykowych kształtujących te wpływy, np. dystansu typologicznego.

2. Opis badań

Dane zostaną zebrane w warunkach eksperymentalnych wyłącznie przy użyciu metod badających przetwarzanie w czasie rzeczywistym. Osoby badane zostaną skonfrontowane z zadaniami eksperymentalnymi, np. *lexical decision task* czy *speeded acceptability judgment task*, które pozwolą wejrzeć w nieświadome mechanizmy przetwarzania języka. Zastosowane zostaną także testy poziomujące oraz kwestionariusz dotyczący biografii językowej. By móc określić wpływ kompetencji językowej, badania zostaną przeprowadzone trzy razy w regularnych odstępach.

3. Powody podjęcia tematyki badawczej i najważniejsze spodziewane efekty

Koncentrując się na przetwarzaniu rodzaju gramatycznego w języku szwedzkim jako trzecim, zjawisku które nie zostało dotychczas zbadane, projekt wniesie wkład do obecnej debaty na temat przetwarzania i nabywania języka trzeciego, ale też przyczyni się do rozwiązania problemów konceptualnych, takich jak określenie różnic i podobieństw między językami drugim a trzecim, rozwijając tym samym wiedzę psycholingwistyczną na temat wielojęzyczności.